

خبرنامه ایمنی بیمار

Patient Safety Newsletter

شماره ۱

شهریور ۱۴۰۲

نیه کنندگان:

فرزانه ابوالحسنی - کارشناس هماهنگ کننده ایمنی بیمار

زهرا گفاس - سوپروایزر آموزشی

معرفی خبرنامه:

با توجه به اهمیت مبحث ایمنی بیمار در مراقبت و درمان بیماران ، نیاز به آگاهی کامل پرسنل از موازین ایمنی و رعایت استانداردهای ایمنی بیمار توسط پرسنل در مراقبت و درمان می باشد . سعی بر آن داریم در این خبرنامه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصول ایمنی بیمار رابه صورت جامع جمع بندی و در اختیار کارکنان قرار دهیم .امید است با مطالعه و رعایت موارد ایمنی بیمار، شاهد افزایش خدمات ایمن و کاهش بروز خطاها به خصوص خطاهای منجر به آسیب بیماران باشیم. در این خبرنامه نکات مهم در خصوص ایمنی بیمار- خطاهای درمانی - دستاوردهای مربوط به ایمنی بیمار- درس آموخته های مرتبط با ایمنی بیمار با استفاده از تجربیات همکاران- پرسنل نمونه که در جهت ارتقای ایمنی بیمار گام بر می دارند و آموزش های مرتبط با ایمنی بیمار به صورت ماهانه منتشر می شود . در نهایت از ریاست محترم مرکز جناب آقای دکتر اخوان- مدیر محترم جناب آقای دکتر سلطانی و سرکار خانم عسگری مدیریت محترم پرستاری که ما را در انتشار خبرنامه تشویق و یاری نمودند تشکر می کنیم و در نظرات و پیشنهادات همکاران در ارتقای سطح خبرنامه استقبال می نماییم.

در این بخش از خبرنامه سعی داریم مطالب مهم مرتبط با ایمنی بیمار مانند استانداردهای و شاخص های ایمنی بیماران را خدمت همکاران معرفی نماییم در شماره اول خبرنامه در این قسمت به معرفی ایمنی بیمار می پردازیم

به گفته‌ی سازمان جهانی بهداشت، ایمنی بیمار، عبارت است از پیشگیری یا کاهش احتمال بروز آسیب‌ها و صدمات مرتبط با مراقبت‌های سلامت، به کمترین حد قابل قبول.

اهداف ایمنی بیمار:

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س) خبرنامه ایمنی بیمار

ایمنی بیمار، تلاش در جهت پیشگیری و کاهش خطرات، خطاها و آسیب هایی است که در حین ارائه خدمات سلامت، برای بیماران ایجاد می شود. اساس ایمنی بیمار، بهبود مداوم بر پایه یادگیری از خطاها و وقایع ناگوار می باشد.

فعالیت های واحد ایمنی بیمار

• دریافت ثبت و بررسی خطاها و محاسبه شاخص ها

• برگزاری جلسات RCA

• برگزاری واکراندهای مدیریتی ایمنی

• بررسی پرونده های بستری مجدد

• آموزش پرسنل در حیطه ایمنی بیمار

• بررسی ریسک خطاها با رویکرد پیشگیرانه

خطاهای درمانی

خطاهای پزشکی به مواردی از عوارض ناخواسته درمان یا عدم موفقیت در درمان اطلاق می شود که قابل پیشگیری بوده است ولی اتفاق افتاده است. این وقایع عمدتاً به دلیل نارسایی سیستم‌ها و روشهای درمانی است تا نارسایی‌ها و کوتاهی پرسنل درمانی. یکی از مهمترین ابزارها برای پیشرفت در این زمینه آگاهی از خطاهای پزشکی است. در این ستون به تدریج و در شماره‌های بعدی خبرنامه اطلاعاتی در مورد خطاهای درمانی و گزارشدهی آنها در اختیار همکاران قرار خواهیم داد.

خطاهای دارویی:

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س) خبرنامه ایمنی بیمار

هرگونه رویداد قابل پیشگیری که ممکن است باعث یا منجر به مصرف نامناسب فرآورده دارویی یا ایجاد آثار زیان آور در بیمار شود، خطای دارویی است. شایع‌ترین خطاهای دارویی عبارت است از «تجویز غلط دارو، تجویز دُز نامناسب، زمان و دفعات نامناسب مصرف، تجویز شکل دارویی نامناسب، روش غلط برای آماده‌سازی، خطا در پایش دارو درمانی، تجویز دو یا چند دارو که با هم تداخل دارند و از قلم افتادن یک داروی مهم و حیاتی در تجویز پزشک».

وضعیت خطاهای دارویی در بیمارستان حضرت معصومه (س)

در این مرکز، آمار مدونی در این زمینه در دست نیست، نکته بسیار مهم این است که یکی از علت‌های عمده صدمه به بیماران به هنگام ارائه خدمات درمانی، وقایع مربوط به داروها هستند. در ۴ ماهه اول سال ۱۴۰۲ آمار خطاهای دارویی گزارش شده ۴۷٪ از کل خطاهایی گزارش شده است که قطعاً این آمار بیشتر از موارد گزارش شده می باشد. بیشترین فراوانی خطاهای دارویی بر حسب انواع خطا بترتیب شامل زمان اشتباه دارو، داروی اشتباه و تکنیک اشتباه، سپس خطا در آماده کردن دارو و در نهایت نسخه برداری دارو بود.

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س)
خبرنامه ایمنی بیمار

روز جهانی ایمنی بیمار یکی از روزهای جهانی بهداشت عمومی سازمان بهداشت جهانی WHO می باشد که در سال ۲۰۱۹ توسط هفتاد و دومین مجمع جهانی بهداشت از طریق تصویب قطعنامه WHA72.6 با عنوان " اقدام جهانی در مورد ایمنی بیمار " پایه گذاری شد. روزهای جهانی بهداشت عمومی پتانسیل زیادی برای افزایش آگاهی و درک مسائل بهداشتی و بسیج برای اقدام، از جامعه محلی تا صحنه بین المللی ارائه می دهند. روز جهانی ایمنی بیمار بر اساس اصل اساسی پزشکی استوار است: " اول هیچ آسیبی نرسانید ". اهداف آن افزایش آگاهی و مشارکت عمومی، افزایش درک جهانی و کار در جهت همبستگی جهانی و اقدام کشورهای عضو برای ارتقای ایمنی بیمار می باشد. هر سال موضوعی جدید با اولویت بالایی در زمینه ایمنی بیمار انتخاب شده تا بر اهمیت آن تاکید شده و زیرساخت در جهت اقدام فوری برای رسیدگی به این موضوع ایجاد شود.

روز جهانی ایمنی بیمار در سال ۲۰۲۳ به موضوع «درگیر کردن بیماران برای ایمنی بیمار» و شعار «صدای بیماران را بالا ببرید!» اختصاص دارد. هدف این روز تحت تاثیر قرار دادن ذینفعان از جمله بیماران، خانواده ها، سیاست گذاران، رهبران مراقبت های بهداشتی و کارکنان بهداشتی است تا به طور مشترک در جهت طراحی مشترک سیاست های مراقبت های بهداشتی و مداخلات ایمنی که واقعاً منعکس کننده نیازها و ترجیحات بیماران است، کار کنند و در نهایت ایمنی مراقبت های بهداشتی را افزایش دهند.

ایمنی بیمار از حرف تا عمل

دستاوردهای ایمنی بیمار در بیمارستان فوق تخصصی حضرت معصومه (س):

- ۱- کاهش چشم گیر شاخص سقوط بیمار از ۰,۰۱٪ به ۰,۰۰۳٪ با همکاری پرسنل در ارزیابی معیار هامپتی دامپتی در بیماران و رعایت دستورالعمل پیشگیری از سقوط بیمار
- ۲- گزارش مستمر خطاهای درمانی و RCA جهت پیشگیری از وقوع مجدد
- ۳- افزایش میزان رعایت استانداردهای ایمنی بیمار
- ۴- کسب رتبه درجه یک در اعتباربخشی کشوری سال ۱۴۰۲

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س)
خبرنامه ایمنی بیمار

- ۵- کسب بالاترین امتیاز در ایمنی بیمار در اعتباربخشی استانی سال ۱۴۰۰
- ۶- آموزش و پایش مستمر تمامی پرسنل در زمینه استانداردهای اعتباربخشی و دستورالعملهای ایمنی بیمار
- ۷- انجام واکراند (بازدیدهای مدیریتی ایمنی بیمار) به صورت مستمر و براساس تقویم مربوطه به صورت هفتگی
- ۸- انجام بازدیدهای ایمنی بیمار به صورت ماهانه از تمامی بخشهای درمانی و بخشهای پاراکلینیکی و تکمیل چک لیست ایمنی بیمار و ارائه بازخورد آن به صورت کتبی به مسئولین بخشها
- ۹- برگزاری آزمونهای مربوط به ایمنی بیمار
- ۱۰- تهیه پوسترهای متعدد در جهت ارتقای ایمنی بیمار
- ۱۱- فعالیت در سایت بیمارستان و تهیه مطالب آموزشی مرتبط با ایمنی بیمار
- ۱۲- تهیه کتابچه مربوط به داروهای مشابه ظاهری همراه با عکس جهت بهره برداری همکاران
- ۱۳- تهیه کتابچه سناریو خطاها برگرفته از خطاهای داخلی طی ۲ سال گذشته جهت بهره برداری پرسنل و درس آموزی
- ۱۴- برگزاری ماهانه کلاس های ایمنی بیمار و پیشگیری از خطاهای درمانی جهت ارتقای آگاهی پرسنل

به اطلاع همکاران گرامی می رسانیم ، در شماره های آتی خبرنامه تلاش خواهیم کرد تا همکاران را در جریان تمامی اقدامات انجام شده در این مرکز درخصوص ایمنی بیمار قرار دهیم . همچنین از همکاری و نظارات شما در بهبود مطالب خبرنامه استقبال می نمایم.

برای پیشگیری از اشتباهات دارو دهی موارد ذیل را رعایت نمایید: (برگرفته از تجربیات همکاران)

✚ اقدامات پرستاری را فقط با روش کیس متد (پرستار مشخص برای هر بیمار) انجام دهید .

✚ دستورالعمل دارو دهی صحیح بر اساس Right ۷- بیمار صحیح - داروی صحیح -
راه مصرف صحیح - زمان صحیح - دوز مصرف صحیح - ثبت صحیح - تجویز صحیح
(انجام دهید).

✚ در صورت شک به دارو ، دوز ، روش تزریق و حتما صحت دستور را مجدداً با
پزشک مربوطه کنترل نمایید.

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س)
خبرنامه ایمنی بیمار

از اجرای دستور مخدوش و غیر قابل خواندن تا زمان استعلام و تائید خوداری
نمایید.

اجرای صحیح فرایند چک مجدد داروهای پر خطر توسط پرستار دوم را رعایت
نمایید.

لیست داروهای مشابه (از نظر شکل، تلفظ و نوشتار) در هر بخش با برچسب زرد
موجود باشد و به آن توجه نمایید.

فاصله گذاری محل نگهداری داروهای مشابه و با هشدار بالا در انبار دارویی،
داروخانه، یخچال و استوک دارویی موجود در بخش‌ها در پیشگیری از بروز
اشتباهات دارو لازم می باشد.

داروهای پرخطر (با هشدار بالا) با برچسب قرمز علامت گذاری نموده و در زمان
مصرف توجه ویژه ای داشته باشید.

در زمان استفاده از داروهای پرخط (هشدار بالا) شناسایی بیمار باید توسط دو
پرستار انجام شود

دستورات مشاوره را پس از Re order دستورات اجرا نمایید.

دارودهی حتماً با توالی دارای وسایل و سفتی باکس انجام شود.

کشیدن دارو بر بالین بیمار انجام شود.

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س)
خبرنامه ایمنی بیمار

اورژانس	مریم آخوندی	آرزو ابرقویی	نفرولوژی	آذر لرزنگه	ملیکا رضائیان
غدد - گوارش	مریم مرشدی	محدثه باغبانی	نورولوژی	صدیقه حسینی	زهرا ریاضی
جراحی	فاطمه نصرتی	زهرا زلفی گل	عفونی ۲	زهرا یزدی مقدم	راضیه رحیمی
انکولوژی	زهرا اسلامی زاده	فاطمه کرد	نوزادان	اکرم مهاجری	سپیده فتحی
PICU	اعظم جوهری	سمیه متولی	NICU	خدیجه براتی	مقدسه محمدی
اتاق عمل	آرزو تاجوک	محدثه طاهری	رادیولوژی	امیر وفا	
آزمایشگاه	محمد عظیمی	داروخانه	محمد رضا احمدآبادی		

و یادی کنیم از همکار مرحوم واحد تاسیسات جناب آقای قرامحمدی که در راه اندازی خط HOT LINE و برداشتن گام اساسی در ارتقای ایمنی بیمار نقش مهمی داشتند (روحشان شاد)

در این قسمت ماهانه همکاری که در جهت ارتقای ایمنی بیمار تلاش نموده اند معرفی و به صورت کتبی مورد تقدیر قرار خواهند گرفت.

سقوط

در بیمارستان یکی از بارزترین شاخص های ارزیابی کیفیت خدمات پرستاری در مورد ایمنی بیمار میزان بروز حوادث ناگوار است . سقوط از تخت و پیامدهای ناشی از آن منجر به افزایش هزینه های خدمات بهداشتی و درمانی شده و یک مشکل شایع برای بیماران بستری در بیمارستان هاست که منجر به ترس و درد یا صدمات جدی و افزایش مدت اقامت در بیمارستان و به طور بالقوه کیفیت زندگی بیماران را کاهش می دهد . شکستگی و

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س) خبرنامه ایمنی بیمار

هماتوم زیر سخت شامه و حتی مرگ از صدمات سقوط می باشد. به علاوه سقوط می تواند منجر به ترس از سقوط ، طولانی شدن اقامت در بیمارستان و حتی در مواردی مسئولیت بالقوه حقوقی شود .

کودکان از گروه های آسیب پذیر در بیمارستانها در خصوص سقوط به شمار میروند زیرا معمولا آسیب وارده به کودکان در اثر سقوط، ضربه به سر است که میتواند آسیب های جدی برای کودک به بار آورد و این امر میتواند در اثر عواملی مانند بالا بودن فعالیت فیزیکی، وضعیت سلامتی کودک و عوامل موثر در بیماری یا روند درمان و همچنین ناآشنایی با محور روی دهد.

تعریف سقوط از WHO: رویدادی که طی آن شخص ناخواسته با یا بدون از دست دادن هوشیاری و آسیب به حالت ثابت روی زمین یا کف و یا یک سطح پایین تر قرار می گیرد. طبق این تعریف فقط سقوط از تخت مد نظر نمی باشد.

در ارتباط با این مسئله اقدامات ذیل حائز اهمیت است:

- ❖ ارزیابی اولیه فوری کودک در بدو پذیرش
- ❖ محاسبه میزان خطر سقوط و استفاده از دستبند شناسایی با رنگ مناسب

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س) خبرنامه ایمنی بیمار

- ❖ آموزش صحیح به والدین در خصوص عوامل خطر سقوط و اهمیت وجود دستبند شناسایی و توجه در رنگ زرد به دلیل افزایش میزان خطر سقوط
- ❖ ثبت شناسه (FA(Falling alert) بر روی دستبند
- ❖ تکمیل مناسب فرم ارزیابی اولیه و درج معیار سقوط هامپتی دامپتی در کودکان
- ❖ باید در زمان معارفه همراه کودک با بیمارستان، فضای فیزیکی بخش و موقعیت مکانی فضاهای مورد نیاز بیمار به ویژه سرویس بهداشتی، نرده تخت و نحوه استفاده از آن و ضرورت بالا بودن بدساید در زمان حضور کودک در تخت تأکید گردد.
- ❖ هنگام انتقال کودک به تخت اتاق درمان جهت انجام امور درمانی مثل تعویض آنژیوکت، تا زمان اطمینان یافتن از این موضوع که کودک در دستان پرستار است، کودک را رها نکنید. تخت معاینه حفاظ ندارد.
- ❖ آموزش این نکته که "هیچ گاه حتی برای یک لحظه کودک را در تختی که نرده های آن پایین است رها نکنید" به صورت مداوم به والدین کودک ضروری است.
- ❖ هیچ گاه در راهرو بخش، راه پله یا سرویس بهداشتی کودک را تنها نگذارید.
- ❖ کودک را از دستکاری نرده تخت یا اهرم نگهدارنده نرده منع کنید و اجازه ندهید کودک از نرده ها آویزان شود
- ❖ به والدین توصیه کنید در صورت مشاهده هر گونه خرابی یا مشکل در نرده های تخت بلافاصله به پرستار اطلاع دهند.
- ❖ چک سالم بودن نرده تخت به صورت دوره ای توسط سرپرستار و پرستار مسئول بیمار ضروری است.
- ❖ ثبت این جمله "نرده تخت چک شد سالم بود آموزش ایمنی در تخت داده شد" در کلیه گزارشات پرستاری الزامی است.
- ❖ تأکید به همراه با کودک که "مادر/همراه گرامی روی تخت او نخوابید، این تخت برای تحمل وزن شما مناسب نیست.

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س)
خبرنامه ایمنی بیمار

- ❖ توضیح این نکته که: سقوط از تخت حاصل یک لحظه غفلت و سهل انگاری شماسست
- ❖ توجه سایر همکاران غیر درمانی مانند گروه خدمات و کمک پرستار جهت تاکید بر بالا بردن نرده تخت
- ❖ قرار دادن بیماران با ریسک بالا نزدیک ایستگاه پرستاری

محاسبه درصد موارد سقوط بیماران به کل بیماران در معرض خطر سقوط:
تعریف شاخص: درصد موارد سقوط بیماران بستری شده در بیمارستان به کل بیماران در معرض خطر سقوط در همان بیمارستان

در صورت بروز هر گونه سقوط کودک اقدامات ذیل را انجام دهید:

- + اطلاع به پزشک/دستیار کودکان در اسرع وقت
- + ویزیت کودک به صورت فوری
- + بررسی هر گونه عارضه در کودک از جمله: کاهش سطح هوشیاری، استفراغ و زخم و ..
- + انجام اقدامات اولیه و فوری جهت درمان بیمار بدون هر گونه پنهان کاری در نحوه گزارش واقعه توسط کادر درمانی

دانشگاه علوم پزشکی قم- بیمارستان حضرت معصومه (س) خبرنامه ایمنی بیمار

- ✚ حفظ آرامش در مادر و توضیح واقعه و آگاهی از علائم هشدار
 - ✚ انجام اقدامات دستور داده شده توسط پزشک معالج (دارودرمانی، Brain CT و ..)
 - ✚ تکمیل فرم وقایع ناخواسته تهدید کننده حیات بیمار
 - ✚ اطلاع به سوپروایزر بالینی و کارشناس هماهنگ کننده ایمنی بیمار
 - ✚ تکمیل سامانه MCMC در خصوص سقوط بیمار
 - ✚ تشکیل جلسه درون بخشی در زمینه تحلیل ریشه ای واقعه سقوط و انجام اقدامات اصلاحی
 - ✚ ارسال فرم وقایع ناخواسته تهدید کننده حیات به معاونت درمان، حداکثر تا ۴۸ ساعت پس از واقعه
- هدف از اقدامات پیشگیرانه از سقوط، پیشگیری از آسیب به کودک در زمان بستری و بهبود ایمنی وی و پیشگیری از آسیبهای ناشی از سقوط همانند شکستگی، آسیب جدی و مرگ میباشد.

با آرزوی سلامتی و توفیق در خدمت رسانی اثر بخش به مراجعین محترم

